

Beslut om regler för hantering av vetenskaplig ohederlighet

Universitetsstyrelsen beslutade 2004-09-30 att de riktlinjer för vetenskaplig ohederlighet som utarbetats av Sveriges Universitets- och Högskoleförbund, SUHF, skall gälla för Umeå universitet.

Riktlinjerna har omsatts i uttryckliga regler för Umeå universitets hantering av vetenskaplig ohederlighet. Reglerna har gått ut på remiss till samtliga fakulteter och de synpunkter som därvid framkommit har beaktats.

Beslut

Rektor beslutar att bifogade regler gäller för hantering av vetenskaplig ohederlighet vid Umeå universitet.

Beslut i detta ärende har fattats av rektor i närvaro av prorektor, professor Gunnel Gustafsson och universitetsdirektör Jan-Erik Ögren, efter föredragning av praktikant juris studerande Elin Källberg och universitetsjurist Lars Bejstam.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Inge-Bert Täljedal'.

Inge-Bert Täljedal

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Elin Källberg'.

Elin Källberg

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Lars Bejstam'.

Lars Bejstam

Regler avseende förfarandet vid anklagelse om vetenskaplig ohederlighet

Samtliga personer som deltar i forskningsverksamhet vid Umeå universitet måste upprätthålla högt ställda krav på integritet så att universitetets anseende bevaras och att resultat och tolkningar utgående från universitetet bemöts med respekt och tillit. Ohederlighet inom forskningsprocessen måste därför i största möjliga utsträckning förebyggas. I de fall ohederlighet har förekommit måste kraftfulla åtgärder vidtas för att rätta till de uppkomna skadorna.

Allmänt

1. Med vetenskaplig ohederlighet menas att avsiktligt och på ett vilseledande sätt göra avsteg från vetenskapliga krav eller medvetet bryta mot allmänt accepterade etiska normer. Som exempel på vetenskaplig ohederlighet kan nämnas:

- förfalskning och fabrikation
- plagiering
- förtigande av resultat/uppgifter
- försvårande av vetenskaplig granskning
- obehörigt användande av information given i förtroende
- oberättigat hävdande av författarskap eller ändring av författarordning
- underlåtelse att följa vedertagna rekommendationer om inhämtande av tillstånd från berörda myndigheter (t ex etikprövningsnämnder, djurförsöksetiska nämnder, Datainspektionen, Läkemedelsverket m.fl.).

2. Var och en som deltar i forskningsverksamhet vid Umeå universitet är ansvarig för att resultat inhämtas, sammanställs och rapporteras enligt de principer som forskarsamhället godtagit. Detta innebär bland annat att medförfattare skall förvissa sig om att vad som framkommit i forskningsverksamheten är ärligt framtaget och korrekt beskrivet.

3. Universitetet skall:

- godtaga att missbedömningar och tolkningsfel som begås i god tro icke betraktas som ohederlighet och att även anmälan om misstanke om vetenskaplig ohederlighet kan göras felaktigt men i god tro.
- informera vetenskaplig och administrativ personal om gällande regler inom området.

- med minsta möjliga dröjsmål genomföra förberedande undersökningar för att utröna om det finns skäl att vidare utreda anklagelse om vetenskaplig ohederlighet.
- där så är motiverat utföra en fullständig utredning och vid påvisad ohederlighet vidtaga korrigerande och disciplinära åtgärder.

Anmälan

4. Var och en som har skäl att misstänka vetenskaplig ohederlighet bör omgående anmäla detta förhållande. Den som är anställd vid Umeå universitet är skyldig att göra sådan anmälan.

Anmälan görs till dekanus vid berörd fakultet. Dekanus skall utan dröjsmål informera rektor om framförda misstankar om vetenskaplig ohederlighet.

Skulle anmälan om vetenskaplig ohederlighet avse dekanus eller ledamot av fakultetsnämnden skall anmälan göras till rektor, eller vidarebefordras till denne.

Förberedande undersökning

5. Anmälan om misstanke om vetenskaplig ohederlighet skall föranleda en förberedande undersökning. Denna skall utföras av en lämpligt sammansatt för det enskilda ärendet tillsatt grupp, under ledning av dekanus och med medverkan av universitetsjuristen. Medlemmar i gruppen kan vara från såväl fakultets- som institutionsnivå beroende på vad som är lämpligt i det enskilda fallet.

Om anmälan om vetenskaplig ohederlighet avser dekanus eller ledamot av fakultetsnämnden skall den förberedande undersökningen ledas av rektor.

Vid tillsättningen av den förberedande undersökningsgruppens medlemmar skall särskilt tillses att inga intressekonflikter (administrativt beroende, nära personliga relationer, samarbetsförhållanden, ekonomiskt beroende eller vetenskaplig partiskhet) föreligger. Bestämmelserna om jäv i 11 § förvaltningslagen är tillämpliga på medlemmarna i gruppen.

Kommentar: Utredning om vetenskaplig ohederlighet utgör handläggning av ärende, och skall diarieföras. Skriftlig anmälan som görs av anställda vid Umeå universitet är inte en allmän handling. Däremot är en skriftlig anmälan som inkommer utifrån en allmän och offentlig handling. Likaså är eventuella skriftliga yttranden som avges från personer eller organ utanför universitetet offentliga handlingar. Om anmälan görs muntligen skall denna dokumenteras av den som mottar anmälan. Sådan anmälan blir en allmän och offentlig handling när ärendet är avslutat.

6. Den förberedande undersökningen bör genomföras skyndsamt och med iakttagande av största möjliga diskretion av hänsyn till både den anklagade och den som framför anklagelsen. Avsikten med undersökningen är att avgöra om en fullständig utredning av fallet behöver genomföras.

Vid den förberedande undersökningen skall fakta insamlas och den anklagade beredas tillfälle att muntligt eller skriftligt framlägga sina synpunkter efter att ha blivit informerad om dels de förhållanden som ligger till grund för anklagelsen, dels vad som framkommit under undersökningens gång.

Den förberedande undersökningen bör slutföras inom två månader efter anklagelsen; om så ej sker skall skälen för detta dokumenteras.

7. Den förberedande undersökningen skall resultera i en rapport. I denna skall finnas en redovisning av de omständigheter som framkommit, en redogörelse av relevanta intervjuer samt undersökningens slutsatser.

8. Med den förberedande undersökningens rapport som grund skall dekanus, eller i förekommande fall rektor, besluta enligt något följande alternativ:

- att det inte finns anledning att misstänka vetenskaplig ohederlighet. Den förberedande undersökningen arkiveras, så att dess utfall på lämpligt sätt kan redovisas vid motiverad anmodan.
- att misstankarna om vetenskaplig ohederlighet kvarstår, varvid en fullständig utredning genomförs. Detta förhållande skall anmälas till rektor.

9. Om det beslutas att det inte finns tillräcklig grund för fullständig utredning av anklagelsen, skall omsorgsfulla åtgärder vidtagas för att återupprätta den anklagades rykte.

Den som i god tro framfört anklagelser om vetenskaplig ohederlighet, eller som i övrigt lämnat upplysningar i utredningen, skall inte, som en effekt av sitt handlande, få sitt rykte ifrågasatt eller få förändrade anställnings- eller arbetsförhållanden.

Fullständig utredning

10. Den fullständiga utredningen bedrivs av samma grupp som utförde den förberedande undersökningen. Vid behov kan gruppen utökas med ytterligare personer.

11. Den fullständiga utredningen skall bedrivas skyndsamt. Den bör slutföras inom fem månader från det att den förberedande undersökningen inleddes. Utredningen skall genomföras med iakttagande av största möjliga diskretion av hänsyn till både den anklagade och den som framför anklagelsen.

12. Uppgifter av betydelse för utredningen skall dokumenteras. Under arbetets gång skall den anklagade ha tillgång till utredningsmaterialet, inklusive uppgift om vem som framfört anklagelsen, för att tillfullo kunna försvara sig mot anklagelsen och mot vad som framkommer under utredningen.

13. Innan ärendet avgörs skall rektor informeras om utredningens innehåll så att denne vid behov kan besluta om ytterligare utredningsåtgärder.

Utredningen avslutas med att dekanus eller i förekommande fall rektor fattar beslut huruvida vetenskaplig ohederlighet anses ha förekommit eller ej. Rektor skall genast informeras om dekanus beslut.

14. Om anklagelsen inte kan verifieras, skall omsorgsfulla åtgärder vidtagas för att återupprätta den anklagades rykte.

Den som i god tro framfört anklagelser om vetenskaplig ohederlighet, eller som i övrigt lämnat upplysningar i utredningen, skall inte, som en effekt av sitt handlande, få sitt rykte ifrågasatt eller få förändrade anställnings- eller arbetsförhållanden.

15. För att upprätthålla hög standard i forskningen och tillit till forskningsverksamheten skall, i de fall en forskare har övertygats om vetenskaplig ohederlighet, resultatet av utredningen göras offentligt. Direkt information i saken skall lämnas till den berörda delen av forskarsamhället. Efter omständigheterna får bedömas om särskild information skall lämnas t.ex. till vetenskapliga tidskrifter i vilka berört material har publicerats och om det finns behov av information i tidskriften om vad som har ådagalagts i saken. För det fall att den som övertygats om vetenskaplig ohederlighet har ett vetenskapligt uppdrag bör prövas om uppdragsgivaren skall underrättas.

Sanktioner

16. På grundval av den fullständiga utredningens resultat har rektor att besluta om eventuella åtgärder. Åtgärderna kan, allt efter allvarligheten i förseelsen, innefatta krav att rätta eller dra tillbaka publicerat material, avskiljande från projektet eller annan i det enskilda fallet lämplig åtgärd.

17. Beslut om disciplinära åtgärder till följd av eventuell tjänsteförseelse fattas av universitetets personalansvarsnämnd eller, i fråga om professorer, Statens ansvarsnämnd. Beslut om överlämnande till respektive nämnd fattas av rektor. Beslut om disciplinära åtgärder för studenter och doktorander som inte är anställda vid universitetet meddelas av disciplinnämnd enligt 10 kap. högskoleförordningen.

18. Det ankommer på rektor att i personalansvarsnämnd ta upp frågan om någon bör skiljas från sin anställning. Frågan om uppsägning eller avskedande av en professor prövas av Statens ansvarsnämnd. Beslut om överlämnande till nämnden fattas av rektor.

19. Skulle utredningen resultera i misstanke om brott skall ärendet, efter beslut av rektor, överlämnas till personalansvarsnämnden. Denna fattar sedan beslut om åtalsanmälan. Gäller brottsmisstanken en professor skall beslut att överlämna ärendet till Statens ansvarsnämnd fattas av rektor. Ansvarsnämnden fattar därefter beslut om huruvida disciplinära åtgärder ska vidtas eller om ärendet skall anmälas till åtal. I fråga om studenter och doktorander som inte är anställda vid universitetet fattas beslut om åtalsanmälan av rektor.